

L'ITALIA FUTURISTA.

Spisal Ivan Gruden.

(Dalje.)

Med slične simbolistične poezije bi prištevati še celo vrsto drugih. Treba je le malo vpogleda v njih dela, pa izgine ves videz originalnosti in novosti, prikažejo pa se jasne oblike vseh bivših literarnih struj italijanskih kakor tudi tujih.

Ne najdem nič posebnega nikjer, naj začnem kjerkoli in kakorkoli. Libero Altomare, Auro d'Alba, Mario Bétuda do Aldo Palazzeschi, vsi možje, ki so pač mnogo čitali, a prečitanejši še niso toliko prebavili, da bi se na njih blagu ne poznala tuja firma. Čitam n. pr. Bétudovo: La donna del trivio (Žena s križpota). Slične motive in sličen slog imata tudi Praga in Stecchetti. Me spominja tudi na Dumasovo Dame aux camélias in Hugojevo dramo podobne vsebine. Star motiv, obdelan že nešteto krat. Nič novega, ne motorjev, ne torpedovk. Psihologija: čista, odkrita ljubav izgubljene ženske.

Sicer pa najdete romantike v izobilju povsod, kamor pogledate. Futurist hoče biti nadčlovek, saj je Nietzsche njegov brevir; a oprostiti se popolnoma vsakega pasatističnega vpliva, je težko, je, bi rekel, preveč nadčloveško, zato so pa njih pridige o deviškočisti poeziji bajka, ki je tem bolj neverjetna, čim bolj se poglobimo v njih že tako polnoštevilna dela.

In malih nerimanih poezij, takozvanih madrigalov, najdete pri Cavacchioliju in Palazzeschiju. Sicer so futuristične poezije navadno dolge, včasih tudi dolgočasne, a po obliki in izrazu vedno stereotipne. Edino par madrigaletov je, ki jih človek lahko prečita v eni sapi:

Bivacco.¹

I monti inseguono l'ombra incerta delle nubi
ed un rosario di grù
si snoda nel cobalto d'un cielo indefinito
in una catena perlare: piantata su nuvole d'oro.
Silenzio. Le ali lontane combattono con lentezza
sotto alla nuvolaglia che sale
in uno spasimo sentimentale
e invade il dominio della luna.

¹ Gore zasledujejo nejasno senco oblakov
in rožni venec žerjavov
se razpne v kobaltu neopredeljenega neba
v veržico biserov, vsajeno na zlate oblake.
Molk. Daljne peruti bijejo zlagoma
pod oblaki, ki vstajajo
v bedi sentimentalni

In questo bivacco crepuscolare, che riposa
si sentirebbe cadere anche la luce di una stella
anche il petalo d'una rosa
e l'anima degli uomini sembrerebbe più semplice
chiusa nel cielo che va di là dalle montagne vere,
se io non vedessi il mio piccolo mondo a cui scavo
la fossa
viver dipinto col suo prato fiorito e con la sua
fontana

a getto interminabile, su di un vaso di porcellana
che fa morire tre fiori sulla mia tavola rossa.

Evo vam naturalizma, ki diši po Baudelaireu,
Gozzanu ali Parmyju. »Canti dei reclusi« (Buzzi):

Dagli ospedali.¹

Qui si muore in fila. Figuratevi un cimitero di tombe
allineate, candide, rigide, con sovra il morto che
muore.

I medici hanno un odore insopportabile.
Solo le monache ci portano un po' d'odore d'incenso.
E' l'autunno: e nelle finestre hanno lasciato gli alberi
che ci fan pena più delle nostre pene.
Lo sappiam bene che cadono le foglie di pelle e
restan gli ossi.

Le domeniche, come ai cimiteri, entra la folla
e ci urta i letti e c'infanga il mattone della corsia
e ci porta cose malate da mangiare.

Pri futuristih najdete Verhaerena in Victor
Hugoja, naletite tudi na dobesedne imitacije
d'Annunzija.

in vderejo v pokrajino lune.
V tem mračnem bivaku, ki počiva,
bi se čulo, ko pada svetloba zvezde,
čul bi se tudi listič rože
in duša človeška bi se zdela bolj enostavna,
zaprta v nebo, ki gre onkraj črnih gorâ,
če ne bi videl, da moj majčkeni svet, komur kopljem
grob,
živi naslikan s svojim cvetočim travnikom in svojim
vodnjakom
z neskončnim svetom na porcelanasti vazi,
ki mori tri cvetke na moji rdeči mizi.

¹ Tukaj umiramo v vrsti. Mislite si pokopališče grobov,
postavljenih v ravne črte, belih, okornih, na njih so
mrtvi, ki umirajo.

Zdravniki nezno diše.
Samo usmiljenke nam prinašajo malo vonja po kadilu.
Jesen je. Pustili so v oknih drevesa,
ki nas mučijo bolj nego naše trpljenje.
Dobro vemo, da pada listje s kože in ostanejo kosti.
V nedeljo pride množica kot na grobišča,
se zaletuje v postelje in oblati opeko v hodnikih
ter nam prinaša bolnih jedil.